

گزارش «تعادل»

از ظهور یک ناترازی جدید انرژی

بهای سنگین اروپا

برای گذارِ شتاب‌زده به انرژی پاک

صفحه ۳

نیاز اقتصاد ایران

مسکن با نسخه دهه ۹۰ درمان نمی‌شود

۳ ضلع بحران مسکن

جیب خانوار، ناتوانی بانک و زمین نامناسب

است در نهایت به تکرار همان سیاست‌هایی برسد که در سال‌های گذشته نتوانستند مساله مسکن را حل کنند، نشست بررسی نتایج اولیه طرح جامع مسکن جدید نیز بیش از آنکه تصویری از یک نسخه کاملاً متفاوت ارائه

د، در واقعیت به تکرار همان سیاست‌هایی برسد که در سال‌های گذشته نتوانستند مساله مسکن را حل کنند، نشست بررسی نتایج اولیه طرح جامع مسکن جدید نیز بیش از آنکه تصویری از یک نسخه کاملاً متفاوت ارائه

د، در واقعیت به تکرار همان سیاست‌هایی برسد که در سال‌های گذشته نتوانستند مساله مسکن را حل کنند، نشست بررسی نتایج اولیه طرح جامع مسکن جدید نیز بیش از آنکه تصویری از یک نسخه کاملاً متفاوت ارائه

د، در واقعیت به تکرار همان سیاست‌هایی برسد که در سال‌های گذشته نتوانستند مساله مسکن را حل کنند، نشست بررسی نتایج اولیه طرح جامع مسکن جدید نیز بیش از آنکه تصویری از یک نسخه کاملاً متفاوت ارائه

سایه ریسک

و بازارهای موازی

روی بورس

«تعادل» روند معاملات بورس را در هفته اخیر بررسی می‌کند

۴

یادداشت ۲-

برخی افراد و گروه‌ها در ایران مدام این تفکر را ترویج می‌کنند که عامل افزایش نرخ ارز (و متعاقب آن رشد تورم) در ایران چاپ اسکناس توسط بانک مرکزی است. پس لازم است نهاد یا گانی جلوی

محمدحسین ادیب

این پمپاژ نقدینگی را بگیرد، بر اساس این استدلال چون بانک مرکزی اسکناس چاپ می‌کند ظرفیت برای افزایش نرخ دلار فراهم می‌شود! از نظر من و مطابق علم اقتصاد چنین گزاره‌ای به هیچ‌وجه درست نیست.

با بازخوانی داده‌های اقتصادی از سال ۱۳۸۲ تاکنون، باید پرده از توهمی بزرگ برداریم که سال‌هاست ذهنیت سپرده‌گذاران را به بازی گرفته است. بر اساس تحلیل‌های ارائه شده، حجم نقدینگی در ایران اگر به دلار تبدیل شود و با کسر کاهش قدرت خرید دلار در داخل ایالات

یادداشت ۳-

بازار سرمایه در شرایطی وارد شهر پور ماه شده که هم‌زمان تحت تأثیر دو متغیر مهم قرار دارد: ریسک‌های سیاسی و مسیر نرخ ارز. از یک طرف،

بهنام علیجانی

تنش‌ها می‌تواند در کوتاه‌مدت رفتار معامله‌گران را محتاط‌تر کند و از طرف دیگر، رشد قابل توجه نرخ دلار، معادلات سودآوری شرکت‌های بورسی را تغییر داده است.

در چنین شرایطی، پرسش اصلی این است که آیا بازار سهام می‌تواند با وجود این ریسک‌ها همچنان به روند صعودی خود ادامه دهد یا باید منتظر یک اصلاح عمیق و فرسایشی بود؟ به نظر می‌رسد در شرایط فعلی، پاسخ بیشتر به سمت سناریوی تداوم روند صعودی بازار متمایل است.

دلار آزاد در حال حاضر در محدوده ۲۲۰ هزار تومان قرار دارد و نرخ دلار در مرکز مبادله نیز به محدوده ۱۶۰ هزار تومان رسیده است. اهمیت این اعداد برای بازار سهام تنها از منظر

تولید ارزش واقعی است

اندازه ارزش یک پاکت سیگار نیز سود واقعی به مردم نپراخته‌اند. این «سودهای ظاهری» صرفاً جابه‌جایی اعدادی روی کاغذ است که در نوسانات ارزی بعدی، به شکلی سیستماتیک توسط بازار خنثی می‌شود. در واقع، اینجاست که مفهوم «خانه

کلان و رشد نرخ ارز، به سرعت در حال ذوب شدن است. این نکته غافلگیرنده‌ای که در حالی که در کاخی از خیال ثروتمند شدن از طریق سود بانکی زندگی می‌کنند، در واقعیت به تکرار همان سیاست‌هایی برسد که در سال‌های گذشته نتوانستند مساله مسکن را حل کنند، نشست بررسی نتایج اولیه طرح جامع مسکن جدید نیز بیش از آنکه تصویری از یک نسخه کاملاً متفاوت ارائه

مشکل اصلی اینجاست که سپرده‌گذار ایرانی، طی ۱۹ سال گذشته، از این درس بزرگ اقتصادی چیزی نیاموخته است.

او همچنان با نگاهی به دو منحنی صعودی در فضای مجازی (که برخی مدام با آن افکار عمومی را فریب می‌دهند)، به دنباله پیش‌بینی نرخ دلار است، بدون آنکه متوجه شود راه‌حل در مدیریت اقتصادی است. نقدینگی در ایران، یعنی همان جمع سپرده‌های بانکی و اسکناس‌های در دست مردم، با وجود تمام هیاهوهای که پیرامون چاپ پول به راه افتاده، در حقیقت نقدینگی ایران متناسب با رشد واقعی اقتصاد حرکت کرده است.

بسیاری از افراد، در حالی که در کاخی از خیال ثروتمند شدن از طریق سود بانکی زندگی می‌کنند، در واقعیت به تکرار همان سیاست‌هایی برسد که در سال‌های گذشته نتوانستند مساله مسکن را حل کنند، نشست بررسی نتایج اولیه طرح جامع مسکن جدید نیز بیش از آنکه تصویری از یک نسخه کاملاً متفاوت ارائه

ریسک سیاسی در برابر موتور ارزی بورس

نرخ ارز در مسیر صعودی باقی بماند، سودآوری اسمی بسیاری از شرکت‌ها نیز به مرور بالاتر خواهد رفت. در نتیجه، ارزش‌گذاری فعلی بازار را نیز با گذشت زمان تعدیل کند.

متنوع خواهند شد. این موضوع می‌تواند بر آورد سودآوری شرکت‌ها را نیز با گذشت زمان تعدیل کند.

نکته مهم این است که رشد نرخ ارز الزاماً به معنای ایجاد یک شوک کوتاه‌مدت و هیجانی نیست. در اقتصاد ایران، نرخ ارز طی سال‌های گذشته تحت تأثیر تورم، رشد نقدینگی، کسری بودجه، محدودیت منابع ارزی و افزایش سطح عمومی قیمت‌ها، به تدریج در سطوح بالاتری قرار گرفته است.

بنابراین حتی اگر ریسک جنگ کاهش پیدا کند و بخشی از تقاضای هیجانی ارز تخلیه شود، نمی‌توان انتظار داشت نرخ دلار به سادگی به سطوح قبلی بازگردد. در چنین شرایطی، سیاست دولت نیز احتمالاً بیشتر بر مدیریت نرخ ارز، کنترل نوسانات و حفظ فاصله میان نرخ آزاد و نرخ مبادله‌های متمرکز خواهد بود تا کاهش شدید و دستوری قیمت دلار، چراکه افت قابل توجه نرخ ارز می‌تواند انگیزه خروج سرمایه و تبدیل دارایی‌های ریالی به ارز را افزایش دهد.

این موضوع برای بازار سهام اهمیت زیادی دارد. اگر

نرخ ارز در مسیر صعودی باقی بماند، سودآوری اسمی بسیاری از شرکت‌ها نیز به مرور بالاتر خواهد رفت. در نتیجه، ارزش‌گذاری فعلی بازار را نیز با گذشت زمان تعدیل کند.

متنوع خواهند شد. این موضوع می‌تواند بر آورد سودآوری شرکت‌ها را نیز با گذشت زمان تعدیل کند.

نکته مهم این است که رشد نرخ ارز الزاماً به معنای ایجاد یک شوک کوتاه‌مدت و هیجانی نیست. در اقتصاد ایران، نرخ ارز طی سال‌های گذشته تحت تأثیر تورم، رشد نقدینگی، کسری بودجه، محدودیت منابع ارزی و افزایش سطح عمومی قیمت‌ها، به تدریج در سطوح بالاتری قرار گرفته است.

بنابراین حتی اگر ریسک جنگ کاهش پیدا کند و بخشی از تقاضای هیجانی ارز تخلیه شود، نمی‌توان انتظار داشت نرخ دلار به سادگی به سطوح قبلی بازگردد. در چنین شرایطی، سیاست دولت نیز احتمالاً بیشتر بر مدیریت نرخ ارز، کنترل نوسانات و حفظ فاصله میان نرخ آزاد و نرخ مبادله‌های متمرکز خواهد بود تا کاهش شدید و دستوری قیمت دلار، چراکه افت قابل توجه نرخ ارز می‌تواند انگیزه خروج سرمایه و تبدیل دارایی‌های ریالی به ارز را افزایش دهد.

این موضوع برای بازار سهام اهمیت زیادی دارد. اگر

به شماره ۳۲۰۵۳۰۰ در دسترس شماست

مخاطبان عزیز می‌توانند نظرها، انتقادات و پیشنهادهای خود در مورد مطالب مختلف روزنامه را

با ذکر جزئیات به این سامانه پیامک نمایند.

ارزش پادشاه‌ارزهای دیجیتال برای نخستین بار از ۱،۶۲ تریلیون دلار عبور کرد

جهش موقت بیت کوین به بالای ۸۲ هزار دلار

صفحه ۶

تحلیل فرشاد مومنی از فساد در اقتصاد ایران

چرا مبارزه با رانت بدون اصلاح ساختار به نتیجه نمی‌رسد؟

فساد اقتصادی در ایران موضوع تازه‌ای نیست. تقریباً در تمام‌برنامه‌های توسعه‌اسناد بالادستی و شعارهای دولت‌های مختلف، «مبارزه با فساد»، «افزایش شفافیت» و «بستن گلوگاه‌های رانت» به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اولویت‌های حکمرانی اقتصادی مطرح شده است. با این حال، با وجود دهه‌ها قانون‌گذاری، ایجاد سامانه‌های نظارتی-

فرجی تهرانی، نایب‌رییس اتاق اصناف تهران در گفت‌وگو با «تعادل»: گلوگاه تأمین IT ایران در حال بسته شدن است

محدودیت دویی برای ورود کالا

فرشته فریادرس | تشدید محدودیت‌های تجاری امارات، یکی از مهم‌ترین گلوگاه‌های زنجیره تأمین بازار تجهیزات فناوری اطلاعات ایران را هدف گرفته است؛ بازاری که به گفته محمدرضا فرجی تهرانی، نایب‌رییس اتاق اصناف تهران، حدود ۸۰ درصد ارزش کالاهای برند آن از مسیر امارات تأمین می‌شود. اکنون با دشوار شدن خروج کالا از این مسیر، مساله بازار دیگر صرفاً افزایش هزینه حمل نیست؛ تغییر مسیر واردات به کشورهای مانند ترکیه* یا استفاده از مسیرهای ثالث، می‌تواند هم‌زمان تأمین را طولانی‌تر و هم هزینه تمام‌شده کالا را افزایش دهد و در ادامه، به کاهش عرضه، رشد قیمت‌ها و فشار بیشتر بر فعالان صنعتی منجر شود. فرجی تهرانی در گفت‌وگو با «تعادل» نسبت به همین پیامدها و احتمال بروز کمبود در بازار IT هشدار می‌دهد. تشدید محدودیت‌های تجاری و مالی امارات در مبادلات با ایران...

صفحه ۷ | اینخوابند

یادداشت ۴-

خطر بر خورد گزینشی با فساد

همان‌طور که انتظار داریم دولت در بسیاری از حوزه‌ها مشکلات را به‌عنوان کارفرمای بزرگ، سرمایه‌دار بزرگ و مالک بزرگ حل کند، در حوزه رفسد همجور دولت وارد میدان شده و گویی قرار است خودش

ناصر ذاکری

مساله را حل کند. در مطالعات کارشناسی حوزه فساد گفته می‌شود که دولت خودش بخشی از مساله و بخشی از مشکل است و نمی‌تواند به تنهایی راه‌حل باشد. دولت می‌تواند کمک کند، حضورش در میدان ضروری است، اما نباید نقش آن از حدی فراتر برود. در نهایت باید به یک سیستم جامع‌محور برسیم که به جامعه مدنی، ظرفیت‌های جامعه مدنی، رسانه‌ها و نهادهای مردمی توجه بیشتری داشته باشد و از این ظرفیت‌ها برای مبارزه گسترده با فساد استفاده کند.

در همان قانون حمایت از گزارشگران فساد مطرح می‌شود که اگر فردی فساد را کشف کند و اطلاعات خود را در اختیار رسانه‌ها قرار دهد، از حمایت قانونی برخوردار نمی‌شود. به تعبیر عامیانه، در چنین شرایطی «خونش پای خودش است». اگر فردی فساد را کشف کرد، باید اطلاعات آن را در رسانه‌ها بازگذاری کند؛ اگر رسیدگی نشد دوباره از همان مسیر اقدام کند و اگر باز هم رسیدگی نشد، عملاً باید سکوت کند.

اگر اطلاعات را در اختیار رسانه‌ها قرار دهد، حمایت قانونی از او سلب می‌شود. این نوعی رسانه‌ستیزی است؛ که در حالی که در کشورهای موفق در حوزه مبارزه با فساد، رسانه‌ها یک پایه ثابت این مبارزه هستند.

رسانه‌ها در افزایش پرونده‌ها، وادار کردن نهادهای دولتی به انجام درست وظایف، وادار کردن قانونگذاران به تصویب قوانین جامع‌تر و کارآمدتر و نظارت بر اجرای آنها نقش گسترده‌ای دارند، اما ما در اینجا رسانه‌ها و به‌ویژه رسانه‌های مستقل را تا حد زیادی از میدان حذف می‌کنیم. حتی وقتی پرونده‌ای مطرح و بررسی می‌شود، تا جایی که ممکن است از اطلاع‌رسانی جلوگیری می‌کنیم؛ یعنی مبارزه با فساد را پشت درهای بسته انجام می‌دهیم، در حالی که شرط کارآمد بودن مبارزه با فساد این است که هیچ در بسته‌ای وجود نداشته باشد.

در یک نظام اجرایی، چه نهاد دولتی باشد و چه سازمان یا شرکت خصوصی، می‌تواند از سطح از خطا را تعریف کرد. خطای فردی آن است که برای مثال فردی در یک واحد اداری مرتکب تخلف شود، ارتباط مالی غیرقانونی و مفسدانه با ارباب‌رجوع برقرار یا به دلیل نداشتن دانش لازم در مطالعه و تحلیل خود اشتباه کند و پیشنهاد، نتیجه یا تحلیل غلطی را به مقامات بالاتر ارائه دهد.

اما گاهی یک فرآیند برای تصمیم‌گیری و مجموعه‌ای از رویه‌های اداری به گونه‌ای طراحی شده‌اند که حتی اگر بهترین افراد ارشد میزها قرار دهید، نتیجه‌نهایی نادرست می‌شود.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت ۱-

سیریک نماد شکست امریکا در افکار عمومی بین‌المللی

حسن هائی‌زاده

طی روزهای اخیر، فضای تحولات منطقه و مناسبات بین‌المللی با بروز کنش‌های تند نظامی و واکنش‌های راهبردی دیپلماتیک، در نقطه‌ای حساس قرار گرفته است. حمله

اخیر به یک مراسم عروسی در سیریک و شهادت غیرنظامیان بی‌گناه ایرانی، اگرچه در ظاهر از سوی ایالات متحده به‌عنوان یک اقدام نظامی تعریف شد، اما در بطن خود موجی از تقبیح جهانی و داخلی را علیه سیاست‌های تهاجمی کاخ سفید برانگیخته.

در چنین شرایطی که تنش‌ها میان تهران و واشنگتن به اوج خود رسیده، بررسی رویکرد ایران نشان می‌دهد که دست‌نگاه دیپلماسی کشور به‌جای انفعال، با اتخاذ رویکردی چندجانبه، در حال گذار از تهدید به فرصت است.

حضور رییس‌جمهور در اجلاس سران سازمان همکاری‌های شانگهای در بیشکک و سفر رییس قوه قضاییه به هند، دو ضلع از مثلثی هستند که در کنار توان دفاعی، بازار قدرت ایران را در برابر زیاده‌خواهی‌های امریکا تکمیل می‌کنند.

معتقدم رخ داده‌های اخیر در بیشکک، نه یک نشست دیپلماتیک معمولی، بلکه تبلور یک اجماع نانوشته علیه یک‌جانبه‌گرایی ایالات متحده بوده است. سخنرانی رییس‌جمهور اسلامی ایران در این اجلاس، فراتر از پروتکل‌های تشریفاتی، بستری برای محکومیت قاطع اقدامات مداخله‌جویانه واشنگتن فراهم کرد. حمایت روسیه و سایر کشورهای عضو از ایران نشان می‌دهد که تلاش‌های امریکا برای انزواي ایران نتیجه بخش نبوده و در ادامه هم نخواهد بود. نکته کلیدی در این تحلیل، وزن اقتصادی سازمان همکاری‌های شانگهای است؛ مجموعه‌ای که نیمی از گردش مالی جهان را در اختیار دارد و عضویت ایران در آن، عملاً راهبرد تحریم ناپذیری را پیش روی کشور می‌گذارد. وقتی اکثر سران کشورهای عضو، با سیاست‌های تحریمی امریکا مخالفت می‌کنند، این به معنای شکست حصار

اقتصادی است که واشنگتن سال‌ها برای محصور کردن ایران طراحی کرده بود. در واقع، این نشست به‌سکویی برای خنثی‌سازی تحریم‌ها تبدیل شد و یک پیروزی سیاسی تمام‌باز برای تهران رقم زد. (۲) تبیین بخش دیگری از این پازل، به سفر رییس قوه قضاییه به هند نیز باید اشاره کرد. به اعتقاد من این سفر در شرایطی انجام شد که هند روابطی گسترده و راهبردی با رژیم صهیونیستی دارد. اعزام هیات عالی‌رتبه قضایی در دیپلماتیک به‌دهلی، نه تلاشی هوشمندانه برای بازتعریف نوع نگاه هند به تحولات خاورمیانه و تبیین اقلیت‌های حقوقی و امنیتی ایران است. این اقدام دیپلماتیک نشان می‌دهد که ایران قصد دارد از تمامی ظرفیت‌های قوا برای مدیریت بحران و کاهش شکاف‌های بین‌المللی استفاده کند. معتقدم حرکت کار دیپلماتیک اخیر در سطح بسیار بالا، نه تنها تهدیدات نظامی و اقتصادی امریکا را خنثی می‌کند، بلکه پیامی روشن به سایر بازیگران بین‌المللی است که ایران در میانه میدان، قدرت مدیریت

جالش‌های خود را دارد است.

در سوی دیگر این تحلیل، پرونده بحران‌های منطقه‌ای و تهاجمات رژیم صهیونیستی در جنوب لبنان قرار دارد. هم‌زمانی این تحرکات با ماجراجویی‌های رژیم صهیونیستی در منطقه، باعث شده تا جبهه مقاومت با رویکردی منسجم‌تر به تقابل با تجاوزات برخیزد. فضای سیاسی کنونی کاملاً به‌نفع محور مقاومت تغییر کرده و تهاجمات نظامی، بر خلاف محاسبات اولیه طراحان آن، نه تنها موجب تضعیف نشده، بلکه نوعی همگرایی در تقابل با اشغالگری ایجاد کرده است. در واقع، هر کنش تهاجمی رژیم صهیونیستی، به نوعی پیوند میان اصلاح مقاومت را ناگسستنی‌تر کرده و فرصت‌های جدیدی برای واکنش در اختیار تهران و متحدانش قرار داده است.

(۴) در نهایت، نگاهی به تحولات داخلی ایالات متحده نشان می‌دهد که سیاست‌های تهاجمی دولت دونالد ترامپ، به‌ویژه در هدف قرار دادن مناطق مسکونی، حتی با انتقادات جدی در لایه‌های نخبگی خود امریکا مواجه شده است. گزارش‌های منتشر شده در رسانه‌هایی چون سی‌ان‌ان، رویترز و سایر رسانه‌ها نشان دهنده یک نگرش منفی در افکار عمومی جهان و حتی نخبگان امریکایی نسبت به حمله به غیرنظامیان است. این مساله، جایگاه اخلاقی ایران را در نظام بین‌الملل ارتقا بخشیده و سیاست تهاجمی کاخ سفید را با شکست در میدان «فکار عمومی» مواجه کرده است. مجموع این تحولات نشان می‌دهد که برخلاف تصور افراطی تنش‌های یک‌سویه، ایران با اتکا به ظرفیت‌های چندجانبه‌گرایی و دیپلماسی فعال، در حال بازیابی جایگاه خود و تغییر موازنه به نفع منافع ملی و منطقه‌ای است. این رویکرد ثابت می‌کند که دیپلماسی هوشمند، قدرتمندترین سلاح برای عبور از بن‌بست‌های سیاسی است.